

Poc després, a primers d'Abril del mateix any, va succeir allò de las bombas del Congrés de Madrid, motivant la publicació d'un article en el nostre n.º 558, corresponent al dia 8 de dit mes y any, en el qual s'hi lleixen els següents paràfors:

En tots els partits se troba sempre gent qu'es presta a tot, desde lo més abominable a lo més sublim, desde lo més cobard a lo més heroic.

Això vol dir, donchs, que de la meteix manera qu'entre conservadors pod haverhi qui cometi la vilena de preparar conspiracions pera donarse luego el gust de descubrietas en confidencia a lo qual personage del seu partit, també entre anarquistas pod haverhi algun mal aconsellat, tanto o criminal, que, creyent qu'amb els petardos puga conseguirse algo, accepti de bona fe, ofuscant per fanatisme o enganys per habil enemig, la repulsiu y abominable missió de colocar petardos.

Mes ¿vol dir això qu'es tinga de penjar al coll del partit, o millor dit, dels partits anarquistas, ja qu'aquests són variis, segons havem demostrat oportunament, vol dir això, repetim, qu'es tinga de penjar al coll dels partits anarquistas l'horri de dinamiters y de petardistas?

No, y mil vegades no. Nosaltros, encare que La Tramontana no és un periódic del partit anarquista, té en sa redacció qui professa lleal y honradament las ideas anarquistas, com tant d'altros sabem que professan sas ideas en el meteix grau y en el meteix sentit, y en nom propi y en nom de tots els que com nosaltros pensan, protestem de que puga donarse el nom de dinamiter a cap partit anarquista, perquè may els extraviam d'un ó d'alguns individus tenen de pagarlos las colectivistas.

Nosaltros pensam avuy de la meteix manera que pensavam la déu anys, quan am motiu del descubrimient d'algun abominable delictu de varios individuos més ó menos anarquistas se pretingué descubrir La Ma Negra a Andalucía: ara, com llavors, abominem de tot delictu y compadim al delinqüent, considerant un malalt perillu que, si bé hi hà dret a asilarlo, hi hà també el dever de procurar la seva cura.

Y nosaltros creyem que las colectivistas anarquistas, desde els seus periódics, desde els seus meetings, desde tot arreu, tindrian de fer lo que féu la Comissió federal de la Federació Regional de Treballadors l'any 1884, que, poc després dels successos a qu'es dona el nom de La Ma Negra, publica la següent declaració, que reprodühim per jutjar molt oportú el seu recort en las actuals circumstancias, y per la convicció en qu'estem de qu'ella salvá a la Federació Regional de ser confusa am criminals vulgars, com actualment un acte semblant salvaria als anarquistas espanyols d'esser tinguts per dinamiters més ó menos enganysats pera fer el jog als poderosos.

Diu aixís el document a que fem referencia.

DECLARACION DE LA COMISION FEDERAL

«Cuando en España el partido republicano era el más radical, la prensa monárquica, pretendiendo deshonrar á la república, consideraba á muchos criminales como republicanos. Hoy, monárquicos y republicanos, — conservadores unos y otros del único orden social presente, — se han unido, para que sus escritos y aserados lancen todo género de calumnias en contra de los socialistas, y machucados actos hijos de la miseria, que en egoísmo y explotación produce, siempre, según dicho, aserados, son socialistas los que los llevan a cabo. Los sucesos de Córdoba, de Jerez y de otras localidades han demostrado perfectamente que si los trabajadores hambrientos han arrebatado el pan ó los comestibles para no morir de hambre, no lo han verificado por que ningún periódico, comité, consejo ó comisión socialista les haya aconsejado tales actos.»

«Conste, pues, que si los trabajadores anárquico-colectivistas aspiramos á la abolición de los Estados políticos-jurídicos actualmente existentes y á la transformación de la propiedad individual de la tierra y de los grandes instrumentos del trabajo en propiedad colectiva, lo efectuaremos cuando tengamos medios y poder para verificarlo por medio de la Revolución Social; y no queremos, ni podemos, ni debemos hacer propaganda en pró de tan grande y justa transformación: ni por el robo, ni por el secuestro, ni por el asesinato. El que roba, siempre será un ladrón; el que secuestra, un secuestrador; y el que asesina, un asesino. Lo mismo en la sociedad futura, que en la del porvenir.»

«En el seno de la Federación de Trabajadores de la Región Española, no caben, ni existen ladrones, secuestradores ni asesinos.»

«Conste así á los poderes públicos; y sirva esta DECLARACION de solemne mentís á la venal é hipócrita prensa burguesa, que, con sus falsas delaciones, trata de machucar con su sanguerosa baba, á honrosos que, por ser proletarios, somos honrados, dignos y revolucionarios.»

«En el nostre n.º 556, corresponent al 15 d'Abril de 1884, publicavam el següent article, que reprodühim per enter:

L'ANARQUISME CONTRA ELS PETARDISTAS

Devam la setmana passada qu'interessava molt y molt á las colectivistas y periódics anarquistas protestar de la calificació de dinamiters qu'els seus enemigs volen penjarlos damunt, y la nostra opinió ha

coincidit am la emesa pels dos més importants periódics en la premsa defensiva las ideas acríticas.

El Productor de Barcelona, en el seu primer fondo de la setmana passada, ocupante de Ravachol, lo de París, y del calificatiu qu'es preté donar als anarquistas en general, pera justificar la seva insensata persecució, escriu lo següent:

«Si entendes por dinamiters los que piensan establecer la igualdad social, los que ansian realizar el bienestar humano, los que se proponen transformar en bella mansión el montón de escombros que nos asedia, en buena hora aceptaremos el calificativo.»

Mas si crees á malquistarnos con el pueblo y domesticarnos, inútil empeño. Peribatos solo haber perseguido toda nocion de racional sentido, porque es absurdo de todos, amigos y enemigos, que no hay idea generosa que pueda fundarse ni aceptarse como cosa propia la realización de actos malvados, que reprobaba toda conciencia entera.

Y otra cosa no ha cometido el tipo que nos habéis querido presentar como heroe de la anarquía: Ravachol. Ravachol no ha sido nunca anarquista. Ravachol no es más que un engendro monstruoso de vuestra sociedad. Mírcle de asesino y polizonte. Basta apuntar algunos de sus hechos para convencerse de ello. En efecto, Ravachol durante largo tiempo solo ha vivido de estas y de fabricar y expender moneda falsa, sin que por ello fuese perseguido. Detenido después por robo y asesinato, escapó de las manos de sus agerres estado alado como codo. Y la policía que dirige la operación, en vez de ser castigado por sus superiores getáricos, obtuvo un ascenso. Esto resulta del proceso incoado al efecto. Uno de los jurados que pidió explicación de este hecho, contestóle el presidente que no había lugar á entrar en el orden de ideas que pretendía indagar el señor jurado.»

De modo, que no hi hà llog á dupte: El Productor abomina dels dinamiters y petardistas, sentint que no hay idea generosa que pueda fundarse ni aceptarse como cosa propia la realización de actos malvados, que reprobaba toda conciencia entera.

Y el director de La Anarquía, de Madrid, pres per aquelles bombas que van resultant un verdader petardu policieo á la madrilenya, ha fet respecte á l'assumptu, declaracions tant terminants com las següents:

«Yo creo que lo peor es que en la anarquía haya muchos Ravachols, porque nos ensajen las simpatías de la opinión pública, que está ya de nuestra parte, no solamente entre los obreros de trabajos manuales, sino en los que se dedican á trabajos de inteligencia, que son los que han de traernos mayor suma de ilustración.»

Creo que la mejor dinamita que nosotros podemos emplear es la propaganda de nuestras ideas, ahora que la situación del proletario es peor cada día.

Yo creo en la fuerza de las ideas que se imponen, no en la de la dinamita que explota en periódicos y cuentos. Las ideas son las que cada día nos proporcionan adeptos procedentes de las clases más ilustradas y de las carreras más científicas. La fuerza de las ideas, la desigualdad social, la penuria por que atraviesan los obreros, ya trabajan con el cerebro ó con el brazo, ese es nuestro poder. ¿Colocar bombas ó hacer que las coliquen, un padre que tiene cuatro hijos? ¿Quién así piensa no sabe qué es ser padre. Las armas se manejan en el combate, luchando con valor y enardecimiento. Sólo así se mata y se muere, y hoy no es hora de morir ni de matar, sino de propagar nuestros principios para que lleguen á todos los que tienen hambre y sed de justicia, que son unos muchos contra unos pocos. Así lo hacemos dentro de la legalidad existente.»

Ja està vist: los Ravachol, Ferrera, Debats y Muñoz no són anarquistas, ó hé no són molt dubtosa-ment sols alguns. Deis quals uns no es pod dubtar de sa filiació de partidari d'aquestes ideas, protestan com nosaltros, com tota persona honrada y de seny, de la confusió qu'es preté fer d'anarquistas y de dinamiters, acceptant la responsabilitat per lo primer y refusant tot contacte y solidaritat amb els segons.

Donantnos, doncs, els citats periódics la feyna feta en la nostra projectada campanya contra els dinamiters, ens complau en aquet número aprofitarla, fent constar d'una manera que no deixi llog á dubtes, y com no podia menos de succedir que l'anarquisme espanyol és totalment contrari dels petardistas, sigan quals sigan, vingan d'altre vèl y pensin com pensin en política ó en economia, si es que pod pensar un dinamiter.

A l'arribat al memorable dia 1.º de Maig de l'any passat, tothom deu encare recordar á Barcelona la conferencia pública qu'el director d'aquet periódic va donar en el Teatre de Novetats, quinica convocatoria, que publicavam amb orla de festa ocupant tota la primera plana del número extraordinari am que commemoravam aquella fetxa, reprodühim á continuació:

¡EN CELEBRACIÓN DE LA DIADA!

Conferencia pública sobre el 1.º de Maig y el problema social, organizada por La Tramontana y que's donarà en el Teatre de Novetats el dia 1.º de Maig á las 10 en punt del matí.

El director d'aquet periódic, J. Llunas, desenvoluparà las següents materias en aquesta conferencia: El 1.º de Maig y las vuit horas de treball. Las sevas conseqüencias. — Con y sin forma del problema social. — Com s'el pod detindre. — Com s'el pod resoldre. — Socialisme y anarquisme. — Comunisme y colectivisme. — Procediments que poden portar que

Revolució Social. — CONDEMNACIÓN DEL DINAMITERISMO, per l'análisis despassionad dels únics resultats que pod produir.

Nota. — Quedan invitadas á l'acte totas las corporacions obreras, poguent ocupar els seus representants els asientos de l'escenari.

Al donar compte en el n.º 562, corresponent al dia 6 de Maig de l'any 92, en un article titulat *Nostra conferencia*, de l'acte qu'anteriorment s'havia anunciat, s'hi lleixen las importantis afirmacions següents:

Després d'això entra á estudiar el conferenciant, ó siga el director de La Tramontana de quin manera pod venir l'imperi de la justicia y del dret á la vida assegurat per tothom, y no troba més medi que la Revolució Social, de primer encarnada en els cervells per medi de la propaganda, després organiant els elements am que conta, y, finalment, valiente de la força, únic medi fins ara concegut pera qu'els privilegiats de tota mena abduquin dels seus privilegis, per més que sigui la guerra una barbaritat y un signe negatiu de la civilització de la rassa humana.

Passa á analisar els procediments pera arribar an aquet fi, y sentant l'afectació de que may per mala medía es pod arribar á boni fin, combat enérgicament el dinamiterisme, perquè el enegenaria las simpatías de l'opinió pública á tota bona causa, ja que si un acte de valor, fins extraviat, pod fere simpatia, may el disparo de petardos podria inspirar tal sentiment, tant perquè sempre resultan victimas d'ells els més infelissos, com per la cobardia que representan aquets actes, quins autors es quedan sempre á l'ombra. Ademés, si y totas aquestas y altres consideracions qu'exposa no bastessin, sobriera pera abominar del petardisme la classe treballadora, la consideració de que d'ell n'han fet una terrible arma els seus enemigs pera iniciar abominables persecucions d'honrats obrers que professan ideas emancipadoras, com ho prova la comedia fa poc representada á Madrid per un confident de la policia. «¿Qui ens diu qu'á Jerez no hi hagi hagut algun Muñoz qu'ha pogut quedarse á l'ombra? ¿Qui ens assegura qu'quí á Barcelona meteix, ahont tant obrers s'han impresionat aquets dias, y entre els quals no hi hà dupte de que hi deu haver molts ignocents, quins ens assegura que no hi hagi també una mà desconeguda qu'ha atissat á las autoritats á cometre tals actes?»

Per totas aquestas y altres rahons qu'exposa Forador es declara enérgicament anti-petardista y del tot contrari á l'empleo de la dinamita, llegint trossos dels periódics *La Anarquía*, de Madrid, y *El Productor*, de Barcelona, respecte al tipo Ravachol de París, qu'afirman y corroboran que l'idea anarquista es contraria del tot del dinamiterisme, aplaudint el públic, entusiasmat, un fragment del director de *La Anarquía*, Ernest Alvarez, en que diu que Ravachol, sent mal fill, no pod esser bon anarquista.

De tot lo dit en dedueix y confirma Forador l'existencia del problema social, afirmit que si no se l'encausa per medi de la concessió de las vuit horas, el se desbordará, causant dany immens, y que quan menos per esperit d'humanitarisme els poderosos tindrian de cedir aquella reforma que portaria de moment la tranquililitat per tots, y per final de la conferencia proposa l'adopció de las següents conclusions:

Reunir el poble treballador de Barcelona en el Teatre de Novetats y després de sentir la conferencia donada á nom del periódic La Tramontana pel seu director J. Llunas.

DECLARA

1.º Que la primera é inmediata aspiració de la classe treballadora es conseguir d'una manera práctica, real y positiva, y no tant sols consignada en las lleys, que la jornada maxima de treball siga de vuit horas; y

2.º Que pera conseguir aquet propòsit, tant com pera atribuir á qualsevol fi, inclús la meteix Revolució Social, condemna am todas las sevas forces el dinamiterisme, per créurel altament contrari als interessos y á fer simpática la causa de la classe treballadora; però encare condemna més, molt més, qu'un pretext de tant odiats com abominables procediments, propis dels de criminals, pugen veures perseguits honrats treballadors pel sol fet de professar idees anarquistas.

Barcelona 1.º de Maig de 1892.

Legidas aquestas conclusions y preguntat el públic si las acceptava, un Si unánim, entusiasta y prolongat ressona entre aquell mar de caps humans qu'es tocavan l'un am l'altre. Pregunta el conferenciant si hi havia algo que hi estés en contra, y un No tant fort com el primer é acabá d'afirmar l'opinió tant unánimement manifestada. D'aquell número públic.»

Com á conseqüencia de la conferencia citada, en el número següent, ó siga el del dia 13 del meteix mes y any, insertavam el següent article:

LO QUE CONVE A L'ANARQUISME

Després dels accontentiments que s'han marcat pel 1.º de Maig d'aquest any, y com á corolari de la qüestió del dinamiterisme que s'ha presentat com á

cauall de batalla sobre si ell és o no és complement de l'anarquisme, segons el nostre lílial saber i entendre convé de tota consciència als partidaris de las ideas acrítics parlar alt i clarament contra aquest procediment si és que no l'accepten, ja que, com el patrocinari es penat per la llei, si no parlan clar sobre aquest assumpte may am més ràb se podrà dir que *qui calla obrega*.

La circumstància de qu'els governants i la burgesia han llet del dinamiterisme d'obra arma per combatre l'anarquisme, tindria d'obrir els ulls a tots els partidaris d'aquestes ideas pera veure ben clar que poden esperar de l'empleo de la dinamita, si és qu'algú hi pogués haver o hi hagi hagut que tal aberració hagi patrocinat.

Per què no dirho l'anarquisme francès i italià, com a comunista, ha pecat sempre de sobradament exagerat, i d'un quant temps an aquesta part, poder desde poc després de la dissolució de la Federació Regional, alguna part dels anarquistas espanyols s'ha anat tocant d'extranjerisme, si s'obri permet la paraula, que, encare que impropia, expressa bé lo que volem dir.

Mes-com per nosaltros lo primer qu'és a indispensable és no oblidar may las condiciones antropologicas de la poblacion en qu'és viu pera aplicarhi tal o quals ideas qu'an ella pugan ser adaptables, ens resulta que com més estubim l'obrer espanyol en general i el català en particular, menos el podem creure aficionat, i ens en alegrem d'això molt, al comuniste ni al dinamiterisme.

Y és més; entenem qu'està en l'obligació d'aixacar resolument bandera contra el procediment d'empleo de la dinamita, que, dit siga de pas, no crevem qu'aquí a Espanya haja tingut cap partidari entre els defensors conscients de las ideas anarquistas ni cap altra escola socialista.

Però, com ja havem dit, convé molt no estar callat, pera que no puguem dir, que *qui calla obrega*.

Am pretext del dinamiterisme estan encara pobladas de treballadors las presons de molts punts d'Espanya; am pretext del dinamiterisme se vol treure als anarquistas de la llei com, am pretext del dinamiterisme s'intenta justificar tota mena d'arbitrariedades contra la classe obrera i contra las sevas corporacions legalment constituïdas; am pretext del dinamiterisme, en fi, se tra a dividir a la classe obrera, a batejar amb el nom de criminals vulgar als seus defensors i a fer repulsius pels fills del treball ideas que si l'han atament simpatias. Doncs a desbaratar aquest plans s'han d'encaminar tots els esforços dels anarquistas, en lo ben entès que de lograr tant línale i humanitari resultat oblidin gran increment las sevas ideas, tant com farán una recollida tremenda, si no es treuen de demunt el calculat deshonros de dinamiteras am qu'els seus enemigats han volgut tildarlas.

Dos resultats innegables e immediats s'obtidrían del complet deslindeament de camps entre l'anarquisme i el dinamiterisme: guanyar en la simpatia pública e inutilitzar las persecucions actuais fins a l'extrem de que, si continuessin, ellas serían la millor propaganda a favor del anarquisme.

Nosaltros no havem de planejar lo portar nostros a arena an aquesta obra regeneradora, a la vegada qu'a excitar als demés a seguirnos en aquest camí que crevem de salvació pera recullir honra y profit pera la classe treballadora. Si algu no hi vol entrar lent possible qu'és cregui que *qui calla obrega*, ell meteis: en el peccat sobradament trobarà la penitencia, qu'és veurà amentada per l'aisament que s'anirà lent al seu entorn fins arribar a trobarse en espantosa soletat, en tant qu'els qu'haurén deslindeat els camps y posat las cosas en el seu llog haurén prestat línens servisy a la classe treballadora, arriant de mans dels seus enemigats la més inofensa de las armas qu'exgriman pera combatre l'ignominiosament.

Perà commemorar aquesta meteis diada del 1.er de Maig, el corresponal que té a Barcelona *El Liberal* de Madrid va demanar un article al director de LA TRAMONTANA, y aquest va escriurel y entregarlo, veient després qu'*El Liberal* no l'havia publicat, sens dupte perque tal vegada havia vist qu'és feyan en ell afirmacions molt diferents de las que l'empresa del citat diari madrileny s'havia imaginat. En aquest article, que nosaltros vam inserar per enter en el nostre n.º 566, del 3 de Juny de 1892, s'hi troban firmadas pel nostre Director las següents opinions sobre

DINAMITEROS Y PETARDOSAS

He manifestado ya al empezar este trabajo mi opinión sobre el empleo de la dinamita para difundir las ideas anarquistas, y por lo que es el tema de actualidad vamos a ampliarla debidamente.

Yo no sé si podrá haber, en España sobre todo, algún anarquista de buena fe que crea que puede hacerse algo de provecho en favor de sus ideas en particular, y de la clase obrera en general, disparando petardos más o menos alarmantes que puedan causar daños en las cosas y en las personas; lo que si es que si le hubiera, tendríamos todos los brazos anarquistas la ineludible obligación de sacarle de su error haciéndole ver, además de lo repulsiyo y abor-

minable del procedimiento, lo contraproducente que le resultaría para sus ideales.

Cuando unas nuevas ideas están aun en su período de difusión, lo primero que precisa es hacerlas simpáticas a la opinión pública para que paulatinamente vayan conociéndolas y aceptándolas.

Y por bueno que en su credo pudiera resultar el anarquismo, bastaría que en sus procedimientos se adoptara la dinamita o todo cuanto para hacerlo repulsiyo a toda persona sensata. Y no se crea con esto que condenamos el procedimiento revolucionario para un cambio de instituciones. Nada más lejos de nosotros que eso. Pero por lo mismo que somos partidarios de la revolución social cuando se pueda intentar con probabilidades de éxito, somos enemigos declarados de lo que no puede conducir a nada más que al descrédito o la deshonra. El hombre que se bate cara a cara con su enemigo, vencedor o vencido, realiza un acto de valor que le honra; el que en la sombra coloca un petardo que hiera al inocente, al transeúnte, al anciano o al niño, comete una cobardía que repugna y subleva todas las conciencias íntegras.

He aquí por que ningún anarquista consciente puede ser partidario de tales monstruosidades.

En España, afortunadamente, no ha habido muchos disparos de petardos, ni ha dejado de verse por la opinión pública en la mayoría de los casos la comedia que representaban, dirigida y ensayada precisamente por los más encarnizados enemigos de la clase trabajadora.

Si otra consideración no hubiera, esta bastaría para que todos los anarquistas abomináramos del empleo de los petardos; el arma que con ellos se pone en manos de los poderes públicos reaccionarios para perseguir con ella a los partidarios de la emancipación del obrero.

La dinamita que a nosotros nos conviene emplear es la dinamita de cerebro, elaborada por la instrucción y cargada en nuestras cabezas por el estudio de nuestras necesidades, sus exposiciones son tan invariables como honrosas y eficaces, y con ellas nos merecemos pronto numeroso, compasivo y decidido ejército proletario que marche a la Revolución social con paso firme.

Y, finalmente, que en poco más d'un mes y mitj ocurren els fets de la Gran Via, publicavam els dos articles que forem a transcriure com a demostració de lo arreladas que sobre aquest punt teníam las nostras conviccions.

¡Quanta ensenyansa d'ells podrà avuy treure qui sàpiga llegirlos desapaixonadament!

L'ATENTAT DEL DIUMENGE

Sens dupte que tots els nostros llegidors, per la premsa diaria o per la veu pública, tenen ja coneixement de lo que va passar el darrer diumenge al carrer de la Gran Via d'aquesta capital a l'acte de la gran parada o revista militar.

Quan las tropas desfilávan per davant del capítol general de Catalunya Sr. Martínez Campos i del seu brillantíssim Estat Major, un home desconegut, un individu que vestia brusa blava, va abalanzarse fins al meteixos peu del cavall del general, y, un cop allí, va llençar, l'una després de l'altra, dugus bombas explosivas de las anomenadas d'Otóni, ocasionant la mort a un guardia civil, varias heridas a altres militars y a varios espectadores, además d'un nen qu'está sense esperanzas de vida y resultant l'el aquell Contra el qual s'embla qu'anava dirigit l'atentat.

Las excusas que van seguir a aquestas impensadas explosions no són per descomptat, atropellatou tothom l'un amb l'altre pera fugir més depressa del llog de las desgracias, y resultant molts altres fets a consecuencia del terror y espant que va produhirse entre la multitud.

Entre tant el qu'havia comés, l'atentat, creyent poder qu'havia conseguit el seu desitj de matar al general al veurel clar, contan que va tirar la porta a l'ayre llençant un crit de ¡Viva Ferrnquis! y va declarar-se autor del fet sense perdrse a fugir, per lo que promptament va esser detingut.

Fins aquí els fets, contats am la concisió més precisa.

A consecuencia de l'incalificable atentat del diumenge, s'han fet innumerables detencions d'anarquistas y es pretén per alguns, o per molts dels individus que pertenecían a las clases privilegiadas, fer cargar el mort de l'atentat del diumenge al partit anarquista.

A poc a poc, senyors privilegiats y reaccionaris de tota mena, s'parlem a pans.

No negarem que l'autor del fet que tanta alarma ha produhit, es diga e fins que siga anarquista, mes d'això a fer responsable el partit anarquista o a tots els anarquistas que pugan, venit a mà a la autoritat, va tanta diferencia com de la nit al dia, de la mentida a la veritat, de lo blanc a lo negre y de lo just a lo injust.

Dividit el partit anarquista en fraccions sobradament numerosas qu'aprecian tant las ideas com els procediments de diversa manera una d'altres, res més injust que condirlo a tots en un meteix motllo, que midaban per un meteix raser, y més injust encare pretindre veure fantasmagorias confabula-

cons en la comissió d'un delicte en que la més petita noció de sentit comú indica a tothom y ben a las clarías que no és obra més que d'un cervell malalt, poder tret del seu estat fisiològic, per la febre de la gana o l'exaltació d'innumerables penalitats dificils de resistir.

Ehonorabona que las autoritats, cumplint am lo que las lleys disposan, procurin el càstig de tothom que del seu línit es proposa, mes també ellas tenen obligacions a cumplir, i si per un lamentable excés de zel atropellan al ciutadà que professa tal o quath idea a l'amparo de la llei, falta també a ella qui tal fa, per més autoritat que tuga, y no es per cert cosa de procedir am justicia faltar a la llei desde dalt per volerla aplicar exagradament an els de baix.

Las transgressions de la llei són las penabives, y tant sols ellas tenen de ser las perseguídas, venint els governants y las autoritats de tota mena en primer llog obligats, no a consentir, sino a amparar a tothom en el seu dret de professar tal o quath idea, per més qu'a l'ombra d'ellas, bona o mala, ment, hi hagi qui tracti de cometre delictes.

No troim pera que repetit altra vegada els nostros arguments contra el dinamiterisme, exposats diferentment vegades en aquestes columnas desde que la bojeria d'un Ravachol va amenaçar l'equilibri de molts altres cervells que no tenian prou consistència pera resistir un pernicioso hipnotisme de mal exemple, recordem tant sols, pera condemnar una vegada més l'empleo de tant innoble y traydora arma, que, a pesar de tots els detalls de valor personal raillant en salvatisme y de serenitat bárbara que va mostrar l'autor del fet del darrer diumenge, propoñente matar un general, sols va lograr treure del món a un guardia civil y a una criatura y ferir a innumerables personas que res tenian de veure amb els odís afegits que pogués determinar a acudir a tant de perillós extrem, sempre contraproduents y que may farán altra cosa que comprometre y posar en perill lo qu'és tracta de defensar, aixís com finalit y glorificar alio o aquell que per tant execrables medís es tracta de destruir.

ELS FANATISMES

May la virtud ni el vicí han sigut ni serán patrimoni exclusiu de cap partit politic, de cap secta religiosa, de cap escola moralista ni de cap teoria filosòfica.

Sempre d'ut arrov hi ha hagut de fer, que, dibem en català, y per lo tant, qui presingui la exclusivitat de la virtud per casa seva serà tant insensat com aquell que vulgui fer creure que la maldat o el vicí no més s'ostenta en casa agena. Si al món hi hagués més lògica y la passió no ho malesés tot, lo primer que deuria ferse, y seria l'acte de moralitat més positiv de las societats civilitadas, es una filiga de tota la gent honrada y de sa criteri de tots els partits y de todas las opinions contra els malvats o malfats de l'enteniment que existissin, procurant contenirlos o curarlos, segons las necessitats que per las manifestacions dels seus acies es mereixassin.

Mes, al revés d'això, per estar encare, desgraciadament, l'humanitat ben lliny d'aquet gran de perillós, cada partit en politica, en religió, en economia social y en filosofia, preté la exclusivitat de la moralitat y la virtud per casa seva y la maldat y el vicí per la casa dels altres, per més qu'amb els seus acies demostrí a cada pas qu'ells senten en la practica amo aquella moralitat y virtud que tant defensen en teoria y que pretén no més que per ell y els seus partidaris.

Y d'aquí a aquesta conducta agnosta, d'aquet procediment injust, d'aquet mudi de pensar altament injust, nas un dels principals mals qu'affliguen a l'humanitat: el fanatisme, que, sent un defecte monstruos, una immoralitat verdadera y seguint el curs de tots els vicis y virtuts, ben lliny de ser patrimoni exclusiu de cap colectivitat, sia en todas las escoles, en todas las sectas, en tots els partits, en todas las clases y en tots els pobles.

El fanatisme es la primera de las malas pasions, que s'oposan al bienestar de la raza humana. El fanatisme té el primordial defecte de no voler contentarse, alternar ni discutir amb el qui crea el seu contrari, pretentint sempre res més que ferli despreciada guerra o exterminarlo y de tal aberració anti-humanitaria no pod matar més qu'el descomissio, l'intranquilitat, la guerra, la burla, en una paraula, verdagles pel oposat de la civilització y del progrés, que no pod patrimoni, més que la germanor entre els humans, basada de la llibertat y l'igualtat de medís de viure de tots ells y garantida pel més absolut respecte a todas las ideas, virtut que deterrimos l'ausencia del vicí del fanatismo.

Nosaltros entenem que el fanatisme s'explica y fins de vegades té raho de ser en las classes abjectivas y en algunas sectas religiosas, es, en cambio, inexplicable, es una aberració molt més grossa en las colectivitats lliberals, entre quins individus se de dominar la tolerancia, baix pena de negació de las ideas qu'és pretenció delictosa. Si l'abolutista, el sectari religiós, mantenen un criteri tancat, raquicó y absolut a las questions generals qu'agiten els pobles, poden mantenir am la seva maldat de lloga el vicí del fanatismo, el liberal, el partidari del lliny, examén de todas las questions, el que sols pel raciona-

Y l'anàlisi de las cosas ha de pretindre convence ó oher convensut, el fanatismo no li cab. Per aixó es qu'en noblesa de sentiment portan tanta ventajita las ideas liberals a las absolutistas. Mes ¡ay! ja havem dit que a tot arreu hi ha de tot, y, per desgracia, no estan exemts ni molt menos els partits y las agrupacions liberals del peccat del fanatismo, que consisteix principalment en fer politica d'odi en llog de ferla d'atracció, desitjant més l'extermini del contrari qu'un possible grau de relativa fraternitat amb ell.

No faltará tal vegada, am lo que dihem, qui, donant torsada interpretació a las nostras paraulas, cregui que prediquem una especie de altruisme qui-otes que portés a las escuelas liberals, tant més quant més asensadas, á entregarse ligadas de peus y mans á mercé dels seus enemics. Res d'aixó. Ja diu el ditxo que lo carter no quita lo valente, que podem ben traduir en aquest cas per lo toterant no quita lo convensut. Tant es aixó, que nosaltros creyem fermament, y ho creyem per experiencia propia, que tant com més convensut y en la bondat de las ideas qu'es profesan, més natural aquet modo de procedir, que la logica que tanca no té vola de fulla.

Qui está segur de la virtualitat de las ideas que professa, sab que no necessita imposarlas, perquè confia en qu'ellas per si solas es bastan pera obrirse pas fins al cor dels seus meteixos enemics, bastantí tant sols el medi de propagarlas. Y, en cambi, el fanatic, pel sol fet de voler imposar á la fora las sevas conviccions, demostra no tenir en ellas la fe necesaria pera creure que són prou bonitas pera ferse apreciar per si meteixas. Per aixó resulta sempre qu'el fanatic, en llog de fer bé á las ideas que professa, no fa més que causarlas un gran dany fentlas odiosas en llog de simpáticas y sembrant la mala llovor d'odi en llog de la bona de germinar, per lo qual no recull més que tempestas y desventuras en llog de waquilant y benauransa que reculliria si hagués wambullat l'altra.

Per aixó nosaltros, convensuts de la bondat d'una idea fins á l'extrem de creurela la millor de totes y de que per res del món renunciariam á ella, comensem per ser tolerants am totes en el nostro tracte individual am las demás personas, sens entendre per aixó que tinguem ni per un moment de renunciar á la noble lluyta per las ideas, ja que som dels primers en lluytar y no per cert en els llog de menos perills, am tanta tolerancia en favor de lo que creyem just com am tanta tolerancia am tothom que per la reciprocitat es fassi mercedor d'ella, puix que de tot lo que creyem, estem en primer llog convensuts de qu'el fanatismo es el pitjor de tots els mals y la més anti-humanitaria de totes las passions, convertint en la major part de cassos en qu'quet vice es manifesta, á l'home qu'és objecte d'ell en un fira indigna d'estar entre personas ó en un selvatge que no ha pogut gosar encara de la seua alienada de la moderna civilizació.

Després d'aquet record de las nostras antigas y fermas opinions antinamiteras, no ens queda res més que dir als nostros lectors sino que l'acte horripilant del dimars de la semana passada correput al Liceu y la detenció per ell del Director d'aquet periódic ens ha ferit de tal modo els nostros sentiments humanitaris, que trobantnos malalts del cor per una part, y per altra no creyentnos am prou llibertat pera discutir sobre aquet luctuos assumpto, suspenem internament la nostra publicació á fi de qu'el temps ens concedeix la perduda tranquilat per qu'am major serenitat de judici y emotllantnos á las contingencias legals que tal vegada vinguin á modificar el modo de ser de la premsa avançada, poguem tornar am nova sava y refrescadas foras á defensar la redempció de l'obrer, qu'al nostro modo d'entendre te de trobarla sempre ben lluny de medis y procediments d'una violencia bárbara y selvatge que no pod portar més que dias de dol á l'humanitat y té de ser en tot temps y llog la deshonra de la civilizació y la vergonya del partidari lleal d'idees noblement revolucionarias.

Al suspendre voluntariament y per temps indefinit la seva publicació LA TRAMONTANA, no és per lo que molts periódics tenen de fecho, ó siga per la qüestió económica, ja qu'el nostro periódic cubreix desahogadissimant totes las sevas atencions am l'favor qu'el public li dispensa.

El motiu únic és que, á pesar de no ser ni haver sigut may LA TRAMONTANA un periódic del partit ni de cap fracció anarquista, se li hagi volgut fer mal en aquet concepte detenint

al seu Director per res més que per ser tal y volentlo complicar am l'odiós atentat del Liceu.

Y com ni directa ni indirectament volem esser confosos amb els partidaris del dinamitisme, y ni solidaritat material ni moral volem qu'es puga somiar qu'acceptessim am selvatiadas com la del primer teatre de Barcelona, pleguem avuy pera fixar la nostra nova actitud en vista de tals aconteixements, ja qu'el nostro modo de pensar ens obliga á tot, absolutament tot, menos á passar sense protesta el perill de ser confosos ni am qui senti no més que simpatia ó atenui fets que may, may, may, segons nostre lleal saber y entendre, podran explicarse ni trobar justificació devant de las nostras honradas conviccions, altament altruistas y humanitaris.

El dimecres d'aquesta semmana, á las 7 del vespre, el director d'aquet periódic, J. Llunas, va fer entrega á la viuda y á la mare del que fou Paulino Pallás, de la quantitat de 89270 pessetas á la primera y de 29785 á la segona, que suman 89255 pessetas, ó siga la quantitat total recaudada á favor d'aquella familia en la subscripció oberta en aquet periódic.

De l'entrega d'aquesta quantitat y de la conformitat de las interesadas en ella se n'aixecá una acta, que va ser firmada per tots els presents, inclosos varios testimonis, y qu'esta en poder del Director d'aquet periódic per si algun interessat vol enterarse.

La suspensió del nostro periódic no afectará á la sortida de l'Almanac de l'any 1894 més qu'en la fetxa de la seva sortida, que probablement es realitzarà al reemprendre las nostras tasques periodísticas cap allá á primers d'any nou, si abans no s'han aixecat la suspensió de las garantias constitucionals que pesa actualment demunt d'aquesta provincia.

Aixó vol dir qu'es poden continuar enviant treballs pel nostro Almanac fins per tot aquet mes, qu'anirem encare treballant en la seva preparació, pera fer, si es possible, que superi als dels anys anteriors.

Sentnos en aquet número indispensable la publicació de tots els materials qu'enclou el nostro article *Dias de dol*, ens havem vist obligats á tenir que suprimir la lámina que teniam preparada per avuy, quina deficiencia estem segurs qu'ens dispensaràn els nostros lectors en gracia á la rahó que la motiva.

Havem rebut el següent ofici, qu'ha influït també no poc en decidirnos á suspendre la publicació de LA TRAMONTANA:

Hi ha un sello en sec que diu *Gobierno civil de la provincia de Barcelona*—Sección de Vigilancia. N.º 7725.

Las actuales circunstancias aconsejan se tenga especial cuidado en que no se propaguen ideas y opiniones anarquistas, ni se publiquen más noticias con tal asunto relacionadas, que las que se faciliten por este Gobierno. Expro, pues, confiadamente que en el periódico de su digna dirección, se tendrán en cuenta estas indicaciones, evitándose así el disgusto de tener que exigir las responsabilidades en que de lo contrario incurriría, toda vez que se hallan suspendidas las garantías conguinadas en el párrafo 1.º del art.º 13 de la Constitución; advirtiéndole que en lo sucesivo no podrá darse al público el periódico sin que se haya obtenido sellado uno de los ejemplares que se habrán de presentar en la Secretaría con la debida anticipación.

Dios guarde á V. muchos años.—Barcelona 11 Noviembre de 1893.—R. Llorca.

Sr. Director del periódico La Tramontana.

Las circunstancias determinadas per l'incalificable atentat del Teatro del Liceu ens imposan com cas de conciencia l'ineludible deber de tancar la subscripció oberta en las nostras columnas á favor de las familias que pels sucesos de la Gran Via patian miseria. Las cantitas recaudadas están ja en poder d'aquells á qui nostra subscripció afavoria.

La quinta lista, darrera semmana y resultat final, es com segueix:

SUSCRIPCIO VOLUNTARIA
á favor de la mare, esposa y fills de Pallás y de las familias dels presos
á consecuencia de l'atentat del 24 Setembre en la Gran Via

Pere Felis, 1.—F. Fenosa, 0'30.—F. F., 0'50.—Un Anarquista de fora, 1.—J. Solá, de Manlleu, 1'95.—R. Florensa, d'Almatret, 0'30.—Total, 3'45

De Sabadell: Varis socs del Circul Federal, 47'60

De Sant Feliu de Guixard: Un treballador dels treballadors, 0'30.—F. Liverag, 1.—P. Tauler,

0'50.—Tomás Ribas, 0'15.—J. Sagristá, 0'15.—Un Repassador, 0'10.—J. Pagés, 0'15.—Grau, 0'15.—J. Pajot, 0'50.—Bas y Bes, 0'15.—M. Pla, 0'15.—Un conegut, 0'30.—J. Salgas, 0'30.—Joan Riech, 0'30.—Un Barbe, 0'30.—J. Calafrocas, 0'30.—Cloria á Pallás, 0'20.—S. Pajot, 1.—V. Dobon, 0'30.—J. Barceló, 0'30.—T. Bruguera, 0'30.—Total, 9'40

De Sant Martí: Secció de Teixidors de Mollers, 7'00

EXCLUSIVAMENT PER LA FAMILIA PALLÁS
 Gimeno, 1.—J. V., 1.—J. B., 1.—Total, 3'00

De Sant Feliu de Guixard: Un grup de treballadors, 2'25

De l'ignora: Anton S. Cabanas, 1.—Francisco Noguera, 2.—R. J. T., 1.—Claudi Imbert, 0'30.—Un Anarquista, 0'30.—Cas, 0'15.—J. Tomas, 0'15.—P. G., 2.—Manel Colant, 0'50.—Joan Borrás, 0'30.—Pere Dabas, 0'30.—Josep Ribas, 0'30.—El 4, 0'30.—Emili Teixidor, 0'30.—Joaquín Pastells, 1.—Frederich Gironella, 0'30.—Vicenci Ros, 1.—Engh Grasquera, 0'30.—Josep Prestas, 1.—Pajot, 0'30.—J. O. G., 0'30.—Victor Coll Mas, 0'30.—R. R. A. D., 1.—Jaume Vilanova, 1.—Josep Borch, 0'15.—A. E. 0'30.—S. Mayol, 0'30.—Emili Puigades, 1.—Joan Roda, 1.—F. Pajot, 1.—J. P. G., 1.—Joan Palau, 1.—Total, 27'25

De Sant Martí: Centre d'Amics, 3'25

Un grup de Sant Andreu, 2'00

EXCLUSIVAMENT PER LAS FAMILIAS DELES PRESOS amb una part igual á cada una d'ellas per la viuda Pallás
 Un grup de treballadors, 2'30.—R. Codina, 1.—L. Ibeda, 0'15.—M., 0'10.—M., 0'10.—Codorniu, 3.—Quatre capitalistas, 2'15.—Un Desesperat, 0'30.—F. Queralt y Auzás, 2.—Turro, 0'30.—Total, 13'70

Varis treballadors de la casa Carroig y Codina, 10'91

Varis obrers de la fundició de casa Plana, 4'85

Recaudat en varios talleres de fundició de ferro: Fundició de Comas, 6'05.—Id. de Valeri, 7'15.—Id. d'Escoria, 3'50.—Id. de Grau, 4'65.—Id. Vulcano, 4'65.—Id. de Moliné, 2'80.—Id. de Pere Martínez, 1.—Total, 31'80

De gracia: Varis teixidors de casa Matas, 4'25

De Sant Martí: Circul Regenerador; Juliart, 0'30.—Garbal, 0'30.—S. Ferré, 0'30.—Foster, 0'25.—Catalán, 0'15.—D. Grau, 0'15.—Vidal, 0'15.—Roig, 0'15.—Total, 2'75

De Horta: Un pobre de exp, 0'15.—Un Anarquista, 0'30.—Josep Ventura, 0'15.—Amadeo Ferreras, 1.—Total, 2'00

Varis companys de Sans, 17'00

Varis obrers de la casa Vidal, 6'55

DONATIS DESARTE ESPECIALMENT
 De Tarragona: Suscripció del Centre Obrero: una quarta part per la familia Pallás y las tres restantes per las familias dels presos: J. Cabré, 1.—A. Sans, 1.—A. Nayén, 1.—J. Fabregas, 0'10.—J. Plana, 1.—I. Rostas, 0'15.—J. Martínez, 0'15.—Pau, 0'15.—Pere, 0'15.—R. Clanchet, 0'15.—J. Felis, 1.—J. Porqueras, 0'30.—A. Ferrando, 1.—F. Serra, 1.—J. Bosch, 0'30.—Abellardo, 0'30.—R. Pi, 0'15.—Un que no ho és però ho accepta, 1.—F. Serra, 0'30.—J. Melich, 0'30.—Total, 12'20

Del Centre d'Obrers Fusters de Barcelona: 2'45 ptas. per la familia Pallás y 7'70 per las familias dels presos.—Total, 10'15

M. Gonzalez, de Martorell, 0'40 á la familia Pallás y 0'60 á las familias dels presos.—Total, 1'00

Suma d'aquesta semmana, 220'88

de las listas anteriors, 3'563'38

TOTAL RECAUDAT FINS AVUY, 1.784'26

DETALLADA DE LA LISTA D'AQUESTA SEMANA
 Donat per la familia Pallás, 2'88

per las familias dels presos, 142'00

SUMA TOTAL, 220'88

La subscripció total es descompon del modo següent:

Familias		dels presos	
Familia Pallás		dels presos	
1.ª semmana	119'15 ptas.	46'45 ptas.	
2.ª id.	348'50 "	188'10 "	
3.ª id.	180'07 "	279'25 "	
4.ª id.	86'75 "	434'80 "	
5.ª id.	2'88 "	142'00 "	

Totals parcials, 89255 ptas., 890'71 ptas.

Total general, 1784'26 pessetas

Queda tancada la subscripció

ADVERTENCIA ADMINISTRATIVA

Tots els deudors de LA TRAMONTANA rebbran carta ó giro am la nota dels seus saldos fins á la fetxa, esperant qu'es posin al corrent á la major brevetat, ja que al tornar á reapareix el periódic, ademés de no servirlo á qui estiga en descubert, publicarem sos noms á la gubia, y farem tiradas especials de gubias pera repartirlas en la població de cada respectiu engubiat.

La nova sortida del periódic, com ja dihem en altre lloc d'aquet número, suposem que serà cap á primers del próxim any de 1894.

Impremta de L'Avenc, Ronda Universitat, 4, Barcelona